

UDC 159.923.2:37

Oleksandr MAKHYNIA

*student of the Faculty of Humanities and Technologies,
educational programme "Political Philosophy",
Cherkasy State Technological University
Cherkasy, Ukraine*

IDENTITY FORMATION IN THE CONTEMPORARY EDUCATIONAL SYSTEM: CHALLENGES AND THREATS

The issue of identity is an essence of contemporary philosophy, sociology, cultural studies, and psychology. Identity is understood as a relatively stable conception of “who I am?” and “who we are?”, which structures individual and collective experience and determines the horizons of belonging, responsibility, and mutual trust. The article examines the multidimensional nature of identity formation in modern education, outlines key risks associated with hybrid threats, information warfare, cyberattacks, psychological and social vulnerabilities, and highlights the role of teachers and educational policy in safeguarding identity and cognitive security

Keywords: *identity formation, contemporary education, hybrid threats, information warfare, cyber security, cognitive security, social vulnerabilities, educational policy, teacher’s role*

Introduction. In the broadest sense, identity can be defined as a relatively stable representation of “who I am” and “who we are”, structuring the experience of individuals and communities by setting the horizons of belonging, responsibility, and trust. Identity has both an individual dimension (personal, professional, gender, existential) and a collective one (national, cultural, civic, regional, European, etc.) [17; 21; 35].

For young people growing up in the digital age, the dimension of virtual and network identity is also significant. It is shaped through participation in online communities, social media, gaming, and cultural platforms. This expands opportunities for self-expression, yet complicates self-identification, making it more vulnerable to external influences and manipulation [23; 39].

In this context, education emerges as one of the key mechanisms for constructing identity.

Identity formation through education can be achieved on different levels:

- *Individual level.* Education shapes one's understanding of abilities, prospects, values, life goals, and civic position. Learning experiences, successes and failures, teacher and peer interactions form stable self-perception schemes: a sense of competence, autonomy, and agency [29; 50].

- *Group level.* Education integrates an individual into multiple communities – class, academic group, university, professional environment – where norms of interaction, trust, solidarity or, conversely, competition and alienation are formed [46; 59].

- *National and international level.* Educational environments transmit language, symbolic codes, historical narratives, legal and political concepts through which national and civic identity are constituted [16; 25; 26; 37].

A special role in forming the identity is played by the phenomenon of the *hidden curriculum*, understood as informal, often unspoken rules, expectations, and practices embedded in everyday routines, communication styles, rituals, and institutional traditions [31; 44; 46]. Through the hidden curriculum, students internalize real, not merely declared, values of the institution.

Thus, identity formation cannot be reduced to textbook content; it unfolds in daily interactions, which may either affirm or undermine the values of dignity, freedom, and solidarity [12; 13; 59].

UN, UNESCO, and global risk analyses emphasize that modern threats are increasingly hybrid, combining military, political, economic, informational, and cultural components [4; 5; 6; 31; 32]. Information warfare, propaganda, and disinformation campaigns often aim to undermine identity by discrediting historical memory, delegitimizing institutions, sowing distrust and polarization, and promoting alternative models of belonging contradicting national interests [3; 22; 42; 55; 58].

Under such conditions, education plays dual role: it can become either:

1. *a channel for manipulative narratives* if curricula, textbooks, and information environments are not protected and lack critical evaluation [12; 40; 47]; or

2. *a powerful instrument of cognitive and value security*, forming critical thinking, media literacy, dialogue culture, tolerance, historical awareness, and civic engagement [29; 32; 44; 49; 52].

Central to these processes is the teacher as a carrier of knowledge, values, and behavioral models. A teacher with a developed critical consciousness and professional integrity becomes a “figure of resilience.” Conversely, a teacher who reproduces conspiracy theories or discriminatory narratives becomes a channel of hybrid threats [12; 59].

Thus, identity work in education requires systemic attention to teacher training and professional development.

Ukraine's recent experience demonstrates the interconnection between education, identity, and security. Since the hybrid aggression of 2014 and the full-scale invasion of 2022, the educational system has had to maintain continuity, respond to trauma, displacement, infrastructure destruction, and simultaneously serve as a space of national consolidation and solidarity [34; 37; 38; 49].

Schools and universities have become centers of support for internally displaced persons, volunteer initiatives, and discussions about war, justice, and responsibility [34; 37; 39].

Educational policy thus recognizes identity protection as part of national security, not isolation, but the ability to integrate globally while preserving cultural subjectivity and historical memory [31; 42; 47; 56].

Hybrid aggression attempts to delegitimize Ukraine's very right to identity, denying statehood, reducing Ukraine to an "appendage of another people" [3; 42; 58]. Hence education must articulate and defend cultural and political subjectivity through updated curricula, promotion of Ukrainian language and culture, and academic dialogue about traumatic history [16; 37; 49].

The expansion of online and blended learning has made education dependent on digital infrastructure, generating new cyber risks:

- unauthorized access to platforms;
- data theft or destruction;
- malware distribution;
- phishing;
- DDoS attacks;
- manipulation of digital course content [8; 33; 39; 40].

During the war, cyber threats merge with information attacks, aiming to damage institutional reputation, undermine trust, and create instability [8; 34; 37]. Universities are especially targeted due to large datasets and intellectual property [8; 39].

International and Ukrainian documents emphasize systematic strategies: incident response protocols, digital literacy training, modernization of infrastructure, and cooperation among institutions, government, and IT companies [2; 5; 8; 33]. Cybersecurity is thus part of broader cognitive and informational security [31; 46; 52].

Hybrid threats also have psychological dimensions. Constant exposure to war-related topics produces chronic anxiety, emotional exhaustion, aggression, or apathy [5; 19; 34; 50]. For youth in identity formation, these states impact motivation, future planning, and institutional trust.

In education, this manifests as reduced concentration, memory problems, organizational difficulties, increased conflict, bullying, and stigmatization of displaced children or those affected by loss [37; 38; 49; 50].

Traditional rigid academic approaches may exacerbate trauma [19; 50]. Social threats include disrupted educational trajectories, unequal access to digital resources, social inequality, and loss of support networks [37; 39; 52].

These psychological and social vulnerabilities make individuals more susceptible to manipulation and simplified narratives promising false certainty [11; 39; 50]. Therefore, modern educational philosophy emphasizes integrating psychological support, care practices, and solidarity as tools of resilience [19; 37; 49; 50].

Education systems are also vulnerable to external influence on policy decisions: funding, curricular changes, language policy, or historical education can be targets of lobbying, information pressure, corruption, or geopolitical dependency [24; 31; 42; 52].

Hybrid threats thus reshape the “rules of the game” in educational policy and affect long-term value orientations of the system.

Conclusions. In the age of hybrid threats, the struggle is waged not only for territories and resources but also for meanings, symbols, and interpretations of the past and future. Identity becomes an object of deliberate attack.

Education, oriented toward value and cognitive security, emerges as a crucial factor of societal resilience, enabling the preservation and conscious renewal of identity structures and the formation of responsible civic agency.

References

1. Hybrid Warfare and Society / Peterson R. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://routledge.com>.
2. OECD. Education at a Glance 2023 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>.
3. Soroka G. Information Warfare in Eastern Europe [Електронний ресурс]. Bloomsbury, 2021. Режим доступу: <https://bloomsbury.com> . UNESCO. Education in Emergencies: Global Report 2023 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223>
4. UNICEF. Education in Crisis Situations Report 2023 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://unicef.org> .
5. United Nations. Global Risk Report 2024 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://un.org> .
6. Zub M. Identity in Digital Era [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ucu.edu.ua/assets/pdf/identity_digital_era_zub.pdf.
7. Zybin S. Cybersecurity in Ukrainian Higher Education // EduWeb. 2025. № 2. С. 39–47.

8. Арендт Г. *Vita activa, або Про активне життя*. Київ : Дух і Літера, 2019. 384 с.
9. Бауман З. *Текуча сучасність*. Київ : Критика, 2020. 224 с.
10. Павленко Р. Трансформація освіти в умовах війни // *Педагогічні науки*. 2023. № 65. С. 95–103.
11. Продан В. Освіта в умовах війни та надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2023_78\(1\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2023_78(1)_22).
12. Резніченко І. Інформаційна безпека держави // *Безпека і право*. 2021. № 2. С. 7–15.
13. Рікер П. *Пам'ять, історія, забуття*. Київ : Дух і Літера, 2020. 612 с.
14. Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за ред. В. Горбуліна [Електронний ресурс]. Київ : НІСД, 2017. Режим доступу: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-12/gorbulin-mono.pdf>.
15. Сергієнко М. Політика пам'яті як інструмент формування ідентичності // *Українознавство*. 2020. № 4. С. 101–112.
16. Сидоренко Л. Освітня безпека: теоретичний дискурс // *Філософія освіти*. 2021. № 1. С. 29–38.
17. Слотердайк П. *Критика цинічного розуму*. Київ : Медуза, 2022. 480 с.
18. Стокер Г. *Довіра, держава та суспільство*. Львів : Видавництво УКУ, 2020. 210 с.

Олександр МАХИНЯ

*здобувач вищої освіти факультету гуманітарних технологій,
освітня програма «Політична філософія»,
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна*

ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Проблема формування ідентичності посідає одне з центральних місць у сучасній філософії, соціології, культурології та психології, оскільки саме ідентичність визначає горизонти індивідуального й колективного саморозуміння, належності, відповідальності та довіри. У статті здійснено комплексний аналіз процесів формування ідентичності в умовах сучасної освітньої системи, що функціонує в ситуації посилення гібридних загроз, інформаційних воєн, кіберризиків, а також психологічних і соціальних вразливостей.

Ідентичність розглядається як багатовимірне утворення, що поєднує індивідуальні (особистісні, професійні, екзистенційні) та колективні (національні, культурні, громадянські, наднаціональні) складники. Особливу увагу приділено ролі цифрового середовища та мережевої ідентичності, які, з одного боку, розширюють можливості самовираження молоді, а з іншого – підвищують її вразливість до маніпулятивних впливів і дезінформації.

Обґрунтовано, що освіта є ключовим соціальним механізмом формування ідентичності на індивідуальному, груповому та національному рівнях. Наголошено на значенні прихованого навчального плану як чинника трансляції неформальних норм, цінностей і моделей поведінки, через які відбувається реальна, а не лише декларативна соціалізація здобувачів освіти. Показано, що щоденні освітні практики можуть як сприяти утвердженню цінностей гідності, свободи та солідарності, так і підривати їх.

Проаналізовано сучасні гібридні загрози, спрямовані на дестабілізацію ідентичності через інформаційні атаки, пропаганду, викривлення історичної пам'яті та делегітимацію суспільних інститутів. Визначено двоїсту роль освіти: як потенційного каналу поширення маніпулятивних наративів і водночас як інструменту когнітивної та ціннісної безпеки, здатного формувати критичне мислення, медіаграмотність і громадянську відповідальність. Центральне місце в цих процесах відведено вчителю як носію професійної етики, критичної свідомості та моделі стійкості.

Окремо висвітлено український контекст, у якому освіта в умовах війни виконує функцію збереження національної ідентичності, соціальної згуртованості та психологічної підтримки. Проаналізовано кіберзагрози освітнім інституціям і доведено, що кібербезпека є складником ширшої системи інформаційної та когнітивної безпеки. Підкреслено важливість інтеграції психологічної підтримки, практик турботи й солідарності як засобів підвищення стійкості освітнього середовища.

Зроблено висновок, що в епоху гібридних загроз ідентичність стає об'єктом цілеспрямованих атак, а освіта, зорієнтована на ціннісну та когнітивну безпеку, виступає вирішальним чинником суспільної стійкості та відповідального громадянського становлення.

Ключові слова: *формування ідентичності, сучасна освіта, гібридні загрози, інформаційна війна, кібербезпека, когнітивна безпека, соціальні вразливості, освітня політика, роль учителя*